

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
творів мистецтва

До захисту допущено
«___» _____ 2021 р.
Завідувач кафедри
_____ Підгурний І. С.

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ХУДОЖНЯ ОБРОБКА МЕТАЛУ НА ГУРТКОВИХ
ЗАНЯТТЯХ У ШКОЛІ»**

Виконав: **Микитенко Максим
Артурович**,
студент 2 курсу ОМх1-М20 групи,
спеціальність: 014 Середня освіта
(Образотворче мистецтво)

Керівник: **Бренюк А. Г.**, кандидат
мистецтвознавства, ст. викладач

Рецензент: **Паур І.В.**, доцент кафедри
ОДПМ та РТМ, кандидат історичних
наук

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЮВЕЛІРНОГО МИСТЕЦТВА, ЙОГО ОСНОВНІ ВИДИ.....	7
1.1. Історія розвитку ювелірного мистецтва.....	7
1.2. Розвиток ювелірного мистецтва протягом XV-XX століття.....	15
1.3. Філігрань, скань і техніка ажурного випилювання як види ювелірного мистецтва.....	21
1.4. Гравіювання по металу та перегородчастка емаль у ювелірних виробах	28
Висновок до розділу	34
РОЗДІЛ 2. ЕСКІЗУВАННЯ ТА ПРОЕКТУВАННЯ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ... ..	36
2.1. Проектування та ескізування ювелірних виробів	36
2.2. Проробка креслень та дизайн воскових моделей для відливки ювелірних виробів	43
2.3. 3D-проектування ювелірних виробів	50
Висновок до розділу	65
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ЮВЕЛІРНОГО МИСТЕЦТВА НА ГУРТКОВИХ ЗАНЯТТЯХ.....	66
3.1. Основи ознайомлення учнів із особливостями образотворчого мистецтва.....	66
3.2. Зміст і методика проведення занять ювелірного мистецтва.....	71
Висновок до розділу	77
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82

ВСТУП

Актуальність дослідження. Пріоритетним завданням являється вивчення ювелірного ремесла, як окремого виду декоративно-прикладного мистецтва. Не дивлячись на те що ювелірство являється відносно молодим у навчальному плані, воно тісно пов'язано з віковою історією художньої культури ще з давніх часів.

Безмежно багато нового можна розізнати, досліджуючи різні метали, сплави, техніки обробки та види дорогоцінного каміння. Вивчаючи фізичні особливості структури різноманітних металів та сплавів можна дізнатись, з яким матеріалом, або інкрустованим камінням певний метал буде виглядати найбільш гармонійно. Щоб втілити свою ідею в металі потрібно опанувати перелік технік, які допоможуть максимально точно передати задум автора, будь то плоске зображення на металі, вигравіруване за допомогою штихеля, ажурний візерунок в якому отвори пропилені пилочкою закріпленою в лобзик, або об'ємна фігура, вона проробляється у вигляді воскової заготовки, яка в свою чергу служить для створення гіпсової форми, саме в неї заливається метал і набуває істинний вигляд. Також не мало важливим є підбір інструмента та правильна його експлуатація.

Кожен жанр образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва має свої особливості, викладач повинен їх враховувати при розробці та плануванні занять. Крім цього викладач повинен опиратися на набутий учнями досвід який вони здобули за попередні роки занять, рівень сформованості практичних вмінь та навичок, засвоєння теоретичних знань.

Викладання, як і всіляка інша діяльність, виконується під впливом певних спонукань, стимулів, які підштовхують учня до навчально-пізнавальної діяльності. Такими підштовхувальними стимулами являються інтереси, переконання, потреби, ідеали, уявлення учня про себе. Вони генерують мотивацію навчального процесу (або мотиваційну сферу) учня, оскільки виховують всі сторони психіки людини, закладається фундамент для детальної корекції рівня розвитку.

В дипломній роботі відтворюються у послідовному порядку етапи прибуття та відродження ювелірного мистецтва, дається характеристика Українських шкіл ювелірної творчості, досягнення цього напрямку мистецтва в межах ХІХ-ХХ ст. зміни в розвитку сфери від 1930-х до 1970-х, досліджуються процеси відновлення та вироблення національного напрямку в металопластиці 1980-2000-х. Дослідження відкриває асортимент і класифікацію оригінальних художніх виробів із металу та різних матеріалів, яке містить деталі художнього формування ювелірних виробів, ознайомлює з актуальними сплавами та особливостями ювелірних вставок (камені).; характеристика декоративно-орнаментального рішення в ювелірних виробках розцінюється як сфера декоративно-прикладного мистецтва, дає інформацію з теоретичних основ з ювелірного мистецтва та практичні настанови щодо прогресу творчого і образно-асоціативного мислення учнів, що вивчають базові поняття, утворення форм та декоративного оформлення ювелірних виробів. В роботі були розглянуті різні композиційні рішення з метою формування інформативної бази і висококласних знань досліджуються визначення ескізування і проектування філігранних витворів за допомогою різних технік, креслень майбутніх коштовностей.

Образотворче мистецтво – оригінальний академічний предмет, що надає учням велику кількість знань з метою креативного самовтілення, формування фігурально-поєднаного мислення, фантазії, уяви, образного сприйняття. Будь-який вид мистецтва безпосередньо оцінюється методом матеріального існування його творінь також використовуваним різновидом образних символів. Саме в цих межах всі без винятку його різновиди володіють різноманітністю, що характеризуються відмінними рисами того чи іншого використаного матеріалу і своєрідністю художніх вподобань, з цього місця художнього стилю. У цій праці вивчаються основні методичні поєднання відповідно до викладання образотворчого мистецтва на гурткових заняттях.

Метою дипломної роботи являється знайомство учнів з історією виникнення ювелірного ремесла в Україні, базовим поняттям ювелірного ремесла, а також вивчення технології розробки простих предметів з металів.

Для виконання завдання було в пріоритеті:

– дослідити історію походження та формування ювелірного ремесла на території України;

- дати характеристику ключовим поняттям технологічного виробництва ювелірних виробів, філігрань, литво, випилювання ажурних орнаментів а також гравірування;

- встановити представлення про проектування та ескізування ювелірних витворів;

- виявити характерні риси опрацювання креслень та тонкощів у роботі з дизайном воскових моделей та метою відливання ювелірних продуктів;

- викласти прийоми 3D-проектування в різних техніках ювелірного ремесла;

– встановити вплив дослідної технології на ефективність виразної роботи учнів.

Об’єкт вивчення: технологія навчання декоративно-прикладного мистецтва на гурткових заняттях.

Предмет дослідження: теоретичні, комбіновані та практичні методики викладання ювелірного ремесла на гурткових заняттях.

Гіпотеза дослідження: ефективність гурткових уроків значно підвищується через підключення до образотворчої роботи малюнків ювелірних витворів мистецтва на основі прикладів, картинок і використання практичних умінь у виробництві елементарних виробів.

З метою укладання встановлених питань та контролю гіпотези застосовані абстрактні способи вивчення:

- Аналіз – метод вивчення, що містить у собі дослідження об’єкта за допомогою абстрактного духовного чи реального роздроблення їх у складні компоненти (частки предмета, його особливості, якості, взаємовідносини). Кожна з призначених елементів розуміється окремо в межах одного єдиного. Метод аналізу

надав роздивитись певні точки зору анімалістичного жанру як і образного феномена так і силует образної творчості під час викладання матеріалу учням.

- зіставлення, узагальнення, систематизування, класифікація та поєднання абстрактних відомостей, показаних у методичній літературі, дослідження та поєднання сучасної викладацької діяльності;

Практичне значення. Загальнотеоретичне, загальноісторичне, наочне джерело цього вчено-викладацького вивчення має можливість бути застосоване у викладацькій роботі педагога образотворчого мистецтва загальноосвітнього інституту поруч підготовки проектів-конспектів уроків/гурткових уроків згідно з образотворчими умінням, спеціальними напрямками та/або факультативами згідно з дослідженням видів досліджень сенсу.

Структура і розмір дипломної роботи: текстова академічна діяльність полягає з впровадження, 3 керівників, рішення, переліку застосованих ключів, доповнень.

ВИСНОВКИ

Ювелірство - єдиний з найдавніших і вільно відомих різновидів декоративно-прикладного мистецтва. Ювелірству властиве сприйняття специфік речовини, досвідчене виявлення його прикрашальних якостей, а також найвищий професіоналізм образного виконання.

Виготовлення ювелірних коштовностей може бути разом із застосуванням різних технік з скані і філіграні гравіювання і філігранного випилювання.

На даний час образне планування ювелірних витворів є значною, динамічно формується частиною сучасного ювелірства, що володіє високою основою у варіанті події, концепції і історичних методів призначеної роботи в області філігранного процесу.

Однією з головних характеристик сучасного образного проектування філігранних коштовностей є в тому випадку, що в ньому сталося поєднання деяких областей творчої роботи людини, мають свої незмінні традиції, сильний графічний потенціал і поглиблену картину і майстерність філігранного процесу.

Розпочавши своє формування понад двох тисячоліть тому, філігранна проблема і на сьогоднішній день не припиняє курс формування не тільки рукомета, але і в якості повного спрямування живописно-практичного мистецтва і дизайну, не втрачаючи поруч цьому взаємозв'язку Разом з іншими «спорідненими» тенденціями творчої роботи людини: художньої обробки металу і кременю, але також інших матеріалів, промислового і графічного дизайну, а також інших сфер роботи.

Історичне формування образного проектування філігранних коштовностей супроводжувалося безперервним зміною значимості філігранного прикраси на існування людини – з значущості талісмана і ідола аж до цілком прикраси. У праці знайдені і проілюстровані ключові області розташування філігранних коштовностей відповідно до поглядів людей флективної категорії.

Комплекс сучасного філігранного мистецтва містить складну багаторівневу концепцію різних течій, абстрактне і методичне дослідження яких слід сучасним дослідникам і практикам з метою якнайкращого осмислення особливості призначених процесів, характерною з метою будь-якого з течій сучасного філігранного мистецтва. На підставі набутих відомостей винайдено раду згідно з модернізацією науково-технічної карткової гри філігранного продукту. Встановлено, що методика образного проектування філігранних коштовностей передбачає непросту концепцію одиничних методів, звернених у вирішення питань різних кроків проектування. Домінантами даної концепції представлені 4 ключові світоглядні спрямованості, що впливають на наступну постановку призначеної проблеми: класичне, практичне, популярне (ціле). а також важливе (нове, досвідчене). Крім того методологію проектування філігранних коштовностей оформляють три ключових підходи для прямого дослідження: крім більш класичного і сформованого графічного підходу для проектування, виявлені і винайдені нові способи проектування «без ескізу», зображені способи проектування разом із застосуванням комп'ютерних проектів.

Встановлено характерні риси концепції композиції філігранного прикраси в ході проектування. Допоміжні відомості згідно з поясненням та уточненням з метою більш спеціального композиційного способу – стилізації перед ноу-хау філігранного процесу. З урахуванням додаткових пояснень сконструйовано інший спосіб образного проектування філігранних коштовностей – спосіб «суворих» і «нестрогих» зон.

Виявлені та описані в даній праці способи образного проектування філігранних коштовностей представлені успішною, розкритою з метою покращення конфігурацією естетично-призначеної роботи.

Визначено ключові сучасні спрямованості у сфері образного проектування коштовностей: продовжують зростати поділу серед громадськими групами, з метою яких потрібні ці чи інші філігранні продукту. Значною характерною особливістю сучасного філігранного мистецтва є заява

для історичної спадщини в комбінуванні разом зі збільшенням різноманіття промислових фінансів і, як і результат, збільшенням числа різних результатів, яких вони дозволяють досягти. Крім того, з метою нинішнього російського філігранного дизайну властиве збільшення взаємодії художників філігранних коштовностей разом із дизайнерами інших течій. Виявлення нових і виявлення можливості раніше існуючих основ і методів художнього проектування філігранних коштовностей в основному є результатом наукової і освітньої роботи профільних рівномірно-спеціалізованих і інститутів.

Декоративне майстерність, як і тип виразного мистецтва, є найбільш значущим і ефективним знаряддям розвитку естетичної і внутрішньої культури зростаючого покоління. сформувані найбільш найкращий проект виконання викладацького ходу, враховуючи вікові особливості дітей. Поруч дослідному розкладі допускається вільно користуватися різноманітні промислові ресурси в образній практиці хлопців, подібних як друк, шаблон і т.буква.

У дипломній праці презентовано методичні дослідження виконання уроків виразного мистецтва у VII класі. Крім того, ошукано фактичну справу згідно з виробництвом кулону з дроту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асеев Ю. С. Джерела мистецтва Київської Русі.- Київ : «Мистецтво». 1980р.- 252ст.
2. Боравский В. А. Полезные страницы мастеру - Москва: «Солон-р», 1999р. 207 с.
3. Вовк А. В., Кузнєцова В. С. Біоніка інтелекту: наук.-техн. журнал - Харьков 2016р.
URL:http://openarchive.nure.ua/bitstream/document/4929/1/Vovk_AV_116-120.pdf
4. ДСТУ 3899:2013р. Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення основних понять – Київ : Український науководослідний інститут дизайну та ергономіки НАУ, 2014р. 22 с. URL:<http://194.44.152.155/elib/local/2973.pdf>
5. Емельянов А. Ю. Цветные горячие эмали и технология художественного эмалирования. URL: <http://hotemal.ru/node/247>
6. Городецький В. І. Етнодизайн ювелірних виробів. Навчальна програма та методичні рекомендації для студентів спеціальності «Декоративно-прикладне мистецтво» Івано-Франківськ «Плай» 2008р. 94ст. Иванов В. Н., Казеннов С. А., Курчман Б. С. Литье по выплавляемым моделям - Москва: Машиностроение, 1984р. 408 с.
7. Иванов В. П, Батраков А. С. Трёхмерная компьютерная графика - Москва.: Радио и связь, 1995р. 224с.
8. Иванова Л. А. Развитие художественного и ювелирного литья монография – Одесса : 2003р. 155с.
9. Історія ювелірної справи в Україні. URL: - http://uk.wikipedia.org/wiki/Історія_ювелірної_справи_в_Україні
10. Коновець С.В. Образотворче мистецтво в початковій школі. – Київ : 2000р.79 с.
11. Красовська О.О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі - Львів: «Новий світ-2000», 2012р. 292 с.
12. МакКрайт Т. Практическое литье. Руководство для мастерской: Пер. с англ. Омск: «Наследие». «Диалог-Сибирь», 2002р. 164 с. Марченков В. И.

Ювелирное дело: Учеб. пособие для средн. проф.-техн. – Москва.: Высш. Шк, 1984р. 192 с.

13. Марченков В.И. Ювелирное дело. Учеб. пособие для средних проф-техн. — Москва: Высшая школа, 1975р. 192 с.

14. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі. – Київ : «Ранок» 2006р 256 с.

15. Мельников И.В. Художественная обработка металлов - Ростов-на-Дону: «Феникс», 2005р. 448с.

16. Мужикова І. М. Методика викладання образотворчого мистецтва. – Полтава, 2004р. 42 с.

17. Образотворче мистецтво. Програми загальноосвітньої школи 1-4 класи.- Тернопіль, 2006р.

18. Оливер Э. Искусство ювелирного дизайна. От идеи до воплощения. пер. с англ. – Омск: «Дедал-Пресс» 2008р. 172 с

19. Основи викладання мистецьких дисциплін За ред. Рудницької О.П.- Київ 1998р. 84 с.

20. Петренко М. З. Українське золотарство XVI—XVIII ст. — Київ: «Наукова думка» 1970р. 208ст.

21. Полякова Г. А. Образотворче мистецтва. 1-7класи – Харків, 2001р.157 с.

22. Производство ювелирных изделий URL: <http://www.znaytovar.ru/new489.html>

23. Рыбаков Б. А. Ремесло древней Руси – Москва: 1948 г. 803 ст.

24. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: підручник для студентів педагогічних факультетів – Київ: «Абрис». 1997р. 389с.

25. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручник. – Київ.: Грамота 2012р. 504 с.

26. Учебно-производственные работы по изготовлению ювелирных изделий методом художественного литья. URL: <http://www.nkj.ru/konkurs/detail.php?ID=17401>

27. Митна енциклопедія : Хмельницький. 2013р. 536с. URL: https://apitu.files.wordpress.com/2016/01/the_customs_encyclopedia_t2.pdf
28. Українська мала енциклопедія URL: http://encyclopedia.kiev.ua/vydaniya/files/use/third_book/part5.pdf
29. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник .-Тернопіль: «Навчальна книга – Богдан», 1997р.192с.
30. Халилов И.Х., Халилов М.И. Ювелирное литье. - Махачкхала. 2001р.54 с.
31. Шмагало Р. Т. Художня емаль та ювелірство України у світі ХХ – початку ХХІ ст.– Київ, 2013р. 276ст.
32. Шумилович Б. Р., Івасюта О. В., Петрів О. В. Історія ювелірної справи в Україні. Ювеліри України. Тематичний збірник. - Київ, 2006р.. URL: - [:http://uk.wikipedia.org/wiki/](http://uk.wikipedia.org/wiki/)
33. Ювелірне мистецтво в Україні XVI – XX ст.-. URL: http://miku.org.ua/yvelirne_mistectvo_ukrainina_xvi_xx_st.html(дата звернення:
- 36 Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- 37 Наукова бібліотека інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- 38 Івано-Франківська універсальна наукова бібліотека імені Івана Франка.
- 39 Державний архів Івано-Франківської області.
- 40 Фонди та музейні збірки Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Йосафата Кобринського.
- 41 Фонди та музейні збірки Івано-Франківського обласного художнього музею.
- 42 Фонди та музейні збірки Івано-Франківського краєзнавчого музею.
- 43 Фонди та музейні збірки Львівського музею історичних коштовностей «Королівські зали».
- 43 Фонди та музейні збірки Львівського історичного музею.

- 44 Фонди та музейні збірки Львівського музею Арсенал.
- 45 Фонди та музейні збірки Львівського музею археології при Інституті українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.
- 46 Фонди та музейні збірки Львівського музею етнографії та художнього промислу ІН НАНУ.
- 47 Періодика міжнародного журналу з популяризації ковальського мистецтва «Ковальська майстерня» м. Київ.
- 48 Періодика Всеукраїнського спеціалізованого журналу «Журнал о металле» г.Донецк.
- 49 Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/> 95
- 50 Рукотвори. Народне мистецтво online. (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://www.rukotvory.com.ua>
- 51 Архів загальноукраїнського науково-освітнього журналу «Міфологія і фольклор». (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://www.mifjournal.org.ua/>
- 52 Оборудование и инструмент для ювелиров «Рундист». г. Львов. (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://rundist.com/>
- 53 Ювелирное оборудование и инструмент "АВ ПОЛИСТАР". г. Харьков. (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://www.polystar.com.ua/>
- 54 СлавИнструмент. Приобретение и доставка ювелирного инструмента. г.Краматорск. (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://sjt.dn.ua/>
- 55 Ювелирное оборудование «BR-tools». г.Киев. (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://www.br-tools.com.ua/>